ПОЛІТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА МАНІТОБА

Протести українських робітників і фармерів проти польського терору

МАСОВЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ УКР. РОБІТНИКІВ В ВІННІПЕГУ, МАН.

В неділю, 30. марта відбудося в Вінніпегу'в Укр. Роб. Домі масове протестаційне віче. Це було дійсно масове віче. Величезна саля Укр. Роб. Дому була переповнена українським робітництвом, не дивлячись на те, що поза углами "народовці", які звуть себе "панами", вели кампанію проти цего віча.

Тов. Д. Мойсюк отворив віче коротенькою промовою і покликав до слова т. Шатульського. В своїй цілогодинній промові т. Шатульський, на основі газетних донесень, представив присутним сучасне положення українського населення на окупованих Польщею і Румунією українських землях. Не хотілося вірити та й сам бесідник казав, що не хоче вірити тим страхіттям, які там відбуваються, але факти говорять самі за себе.

Польська влада розпочала систематичний наступ на всякий прояв політичного, економічного, національного і культурного життя українського трудового народу Галичини, Волині і инших земель Західної України. Свій наступ розпочала вона на найсильнішу організацію українських робітників і селян Укр. Соц. Дем. Партію і на її пресу. Розторощивши цю організацію, її пресу, кинувши в тюрму секретаря, редакторів і тисячі її членів по містах і селах, панська влада розпочала наступ на загальні культурні надбання українського народу, на все, що носить на собі назву українського. Коли польська шляхта арештувала і громила Укр. Соц.-Дем. Партію, укр. чорна сотня раділа, а тепер і її постигла та сама участь. Вже після замкнення "Вперед", "Землі і Волі" — "Громадський Голос", орган партії Назарука, тішився і казав: так вам і треба. А на другий день польська поліція перевернула кишки і "Громадському Голосові". Дальше бесідник навів звірське убійство в львівській тюрмі Ольги Бесарабової, насаджування на українських землях польських кольоністів, які мають виконувати ролю шпіонів-провокаторів для польської охрани. Перечитав декілька донесень про події на Волині й Галичині з радянської преси і кликав присутних підняти свій голос протесту перед працюючими цілого світа проти цих нелюдських знущань польських катів над безборонним українським населенням, бо "голос крови замучених наших братів, голос скатованих і стероризованих тисячів політичних вязнів з-за мурів польських тюрем кличе до нас о поміч і о пімсту над клятим ворогом. Скажім же про ці злочини працюючим цілого світа!" — закінчив бесідник свою промову.

Слідуючим бесідником був т. Попович. Тов. Попович говорив около півтора години і зясував причини, які кинули Галичину в кігті польської шляхти. Він дав повний перебіг всіх подій і відтак застановився на теперішнім положенню. Польська шляхта, сказав він, чує свою чорну годину, вона бачить, що день росплати наближається і старається терором над українським населенням продовжити своє істнування. Вона знає, що коли прийде день росплати, то на українських землях повстане грізний месник. Тому вона старається його знищити. Не тільки трудове українське населення Галичини, Волині і инших українських земель, що находяться під пятою польської шляхти і румунських бояр, але й чесніша частина інтеліґенції починає звертати свої очи на Радянську Україну, де українська культура пишно розквітається. І це найгірше непокоїть польську шляхту.

Відтак тов. Попович перечитав інтерпеляцію польських комуністичних послів в соймі Круліковського і Ланцуцького в справі переведення слідства убійства Ольги Бесарабової і лист Польки-медички, яка була присутна при секції тіла убитої Бесарабової. Ця медичка апелює до комуністичних послів і в імя "очищення імени Поляка" просить "ворушити цю справу якнайрішучіше не тільки в пресі, але в формі інтерпеляції в соймі" іт. д. Онак під листом не підписується, бо "за правду в Польщі бють".

Дальше тов. Попович перечитав резолюцію до працюючих цілого світа, предложену Бюром Укр. Секції Роб. Партії Канади, яку, як і всі инші буде вислано до всіх робітничих організацій в Америці і Европі, а також подано до преси. Коли предсідатель попросив — хто за резолюцією, щоб встали, всі присутні встали як один.

Звіт з цего мітінгу був поданий в місцевих англійських дневниках "Трибюн" і "Фрі Прес", які подали уривки з ухваленої резолюції.

Присутний.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ УКР. РОБІТНИКІВ В ІСТ КИЛДОНАН, МАН.

В неділю, дня 30. марта старанням Відділу Стов. У.Р.Д. відбулося тут у власнім будинку масове протестаційне віче проти тих знущань і ріжних лайдацтв польської шляхти на окупованих українських землях, яких вона допускається на безборонними українськими робітниками і селянами.

В означений час саля У.Р.Д. заповнилась по береги українськими робітниками і робітницями. Предсідателював т. І. Корчинський, секретарював т. П. Кулинич. Тов. предсідатель отворивши віче, пояснив коротко чиїм заходом і в якій цілі воно скликане і покликав до слова т. І. Навізівського.

Тов. промовець заявив, що цей мітінг протесту краще б назвати мітінгом жалоби по тих численних жертвах, які впали з руки здичілого польського шляхтича. Польсько-панські тюрми переповнені тисячами найкращих синів українського трудового народу, над якими служальці польської шляхти знущаються в такий спосіб, що його практикують хіба тільки дикуни африканських лісів. Ми зійшлися нині на це віче, щоби висловити наше обурення з приводу останніх подій на українських землях окупованих французьким вихованцем — шляхоцькою Польщею. Свій протест хочемо висловити так голосно, щоби його почув зорґанізований робітник цілого світа, бо тільки на него наша надія.

Відтак промовець росказав в подробицях про події, що мали місце на українських землях під панською Польщею, головно в Східній Галичині, за останніх три місяці. Українські трудові маси села і міста пережили за ці місяці страшний терор. Їхня робітничо-селянська преса замкнена, їхня організація У.С.Д.П. розвязана а провідники вкинені до тюрем, народні і висші школи переміненні на школи польські, а в останніх часах заборонено навіть приватний український університет. Нищення всего що українське йде повним ходом. Знущанням і переслідуванням нема кінця. Українські землі кольонізуються польськими леґіоністами, які заразом є державними шпіонами, що денунціюють кожний прояв життя укр. селянина і робітника як загрозу для "цілосці паньства польского". Останній випадов у львівській тюрмі, де польсько-панські бандити убили Ольгу Бесарабову, а відтак потайки закопали в землю, рушив кров в жилах навіть найбільш холоднокровної людини.

Тов. Навізівський відчитав між иншим лист від одного з наших товаришів у львівській тюрмі, в якім отверто говориться, що останні переслідування наших товаришів і організацій переводить польська шляхта в порозумінню і на донос тих українських хрунів з нац. демократичної (трудової) партії, які взяли курс орієнтації на угоду з панською Польщею. У.С.Д.П. розвязано на донос цих елементів, що вона є проти угоди з Польщею, а пропаґує в працюючих українських масах ідею злуки з Радянською Україною. Так ради панського жолоба роблять українські пани й підпанки, забуваючи, що кожний патик має два кінці. Забуває про це й панська Польща. Але ми як й наші брати не падемо духом, бо ми свідомі того, що при допомозі організованого робітництва цілого світа, а в першій мірі в тіснім союзі з польськими працюючими клясово свідомими масами поконаємо нашого клясового ворога—польського пана, як поконали колись російський царат. Польсько-панський бандит гуляє, обезкровлює живий організм трудового українського народа, але надходить день, коли цей бандит повисне таки на тій шибениці, яку він самий збудував собі. А тоді ми разом з нашими братами в старому краю будемо обходити свято радости під морем червоних прапорів.

То-ж хай жиє Радянська Галичина в тіснім союзі з своєю матерю Радянською Україною і всіми радянськими републиками!

Після промови, яку принято гучними оплесками, предсідатель відчитав резолюцію, яку присутні приняли одноголосно.

Відтак слідували ще ріжні запити, на які т. Навізівський давав влучні і вдоволяючі відповіди.

При кінці мітінгу на домагання присутних т. М. Ірчан серед гучних оплесків привітав в гарячих словах ту культурно-освітну працю Філії Стов. У.Р.Д. в Іст Килдонан, яку вона сповняє серед місцевого робітництва.

І. Корчинський, предсідатель. П. Кулинич, секретар.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ МАСОВЕ ВІЧЕ В РІДЖАЙНІ, САСК.

Заходом відділу Укр. Секції Роб. Партії Канади в Ріджайні, проголошено на день 30. марта в Укр. Роб. Домі масове протестаційне віче проти звірських знущань польської і румунської влад над українським працюючим людом західних українських земель, насильно окупованих Польщею і Румунією. Разом з оголошенням, відділ розіслав запрошення до всіх українських організацій цеї місцевости, щоб спільно взяли участь в цім вічу.

Коли наспів проголошений час віча, робітники цеї місцевости почали виповняти салю Укр. Роб. Дому. Тут і там можна було чути розмову робітників про знущання польської шляхти і румунських бояр над українським трудовим населенням.

Предсідатель, тов. В. Пуріч, отворив віче, пояснюючи коротенько його ціль і попросив, щоби українські товариства, котрі були запрошені взяти участь в цім вічу, зарекордували своїх бесідників. До отворення віча на лісті були записані, що зголосили свою офіціяльну участь слідуючі: тов. В Головач від відділу Укр. Секції Роб. Партії Канади; тов. Y. Esselvein від англійського відділу Роб. Партії Канади; тов. О. Павлов від відділу Роб. Зап. Т-ва і тов. П. Николяк від філії Укр. Роб. Дому. Бракувало ще т-ва "Просвіти", котре теж було запрошене до участи в цім вічу, а тому, що не зголошувано бесідника, то предсідатель ще раз публично візвав згадане товариство, чи воно думає взяти участь офіціяльно в цім вічу. Відповіди не було. Тоді один з присутних, член "Просвіти", сказав, що чув, що т-во "Просвіта" мало на думці взяти участь в вічу, однак дивує його, що нема до цего часу офіціяльного представника та висловив думку, що пізніше такий буде.

Предсідатель сказав, що дасть спромогу такому зголоситися в протягу віча.

Предсідатель візвав т. Головача до слова.

Тов. Головач в своїй півгодинній промові звсував положення українського трудящого населення західних українських територій під панованням шляхоцької Польщі та боярської Румунії; вказав на розвязання українських шкіл, замкнення часописів і організацій робітників і селян; на знущання над вязнями, а найголовніше над вязнями політичними. Навів кілька цитатів з часописів і журналів.

Тов. Еселвейн говорив по анґлійськи.

В своїй промові сказав, чому Галичину віддано Польщі, чим є для Польщі і Франції галицька нафта і чим є Польща і Румунія для Франції. А є вони васалями Франції і заборолами проти Радянського Союза. Тов. Павлов в своїй промові навів кілька фактів знущань польської поліції над українськими політичними вязнями.

Після цего предсідатель запитав, чи є бесідник від т-ва "Просвіти". Ніхто не зголошувався і присутні зрозуміли, що т-во "Просвіта" участи не бере. Слово взбрав т. Николяк і після короткої промови перечитав запропоновану Бюром У.С. Р.П.К. резолюцію до працюючих цілого світа. Резолюцію принято одноголосно.

Саля була заповнена українськими робітниками. Були тут робітники ріжних політичних і релігійних переконань, котрі зібрались, щоби разом запротестувати проти диких знущань над українським населенням Західної України польських панів і румунських бояр.

Хоч т-во "Просвіта", членами якого в більшости є робітники, не взяло участи в протесті, то гурток членів цего товариства прийшов на цей мітінг і заявився за цим протестом. Після переголосовання резолюції предсідатель зарядив добровільну збірку на покриття коштів, якої вплинуло $11.66.

Після колекти попросив о слово член т-ва "Просвіти" і заявив, що не говорить від т-ва, але сам від себе. Він старався оправдати т-во "Просвіти", яке будьто би не знало хто це скликає і який мітінг, тоді як на запрошенню виразно стояло, але одночасно признав помилку згаданого товариства. Після цего слово забрав т. Николяк та пояснив членам "Просвіти" і всім присутним про робітничі організації в Ріджайні, як відділ У. С. Р.П.К., філію Стов. У.Р.Д., відділ Р.З.Т. Закликав робітників до організації і взивав, щоби посилали своїх дітей до школи при У.Р.Д. Одночасно подав деякі причини, чому "Просвіта" відмовилась взяти участь в протестаційному вічу і це декому з членів було не до смаку. Але і "Просвіта" також поступила вже вперед, бо колись орієнтувалася на Петлюру, а тепер деякі її бесідники орієнтуються на Радянську Україну. — Вперед, а дійдете до мети — сказав бесідник на адресу просвітян.

Тоді до слова зголосився член "Просвіти" Демчук і сказавши дещо про роботу українських товариств в Ріджайні три роки тому назад, поставив Николякові два питання, на які тов. Николяк влучно відповів, за що публика нагородила його оплесками. Ставив ще питання член "Просвіти" Шевчук, однак Николяк заперечив йому закид, а публика це заперечення потвердила.

Так відбувся протестаційний мітінг в Ріджайні.

С. Вінчевський, секр.

МІТІНҐ ПРОТЕСТУ УКР. РОБІТНИКІВ В ТРАНСКОНА, МАН.

В неділю, 30. марта, українські, польські і російські робітники і робітниці Транскони устроїли протестаційний мітінг в справі Сх. Галичини і Буковини. На мітінгу предсідателював т. М. Касіянчук. Саля була наповнена. Говорило чотирох бесідників. Підчас промов бесідників між присутними можна було зауважити велике співчуття до своїх поневолених братів і сестер в Галичині і Буковині, а ненависть до гнобителів. Коли один із бесідників представив насильну смерть пок. Ольги Бесарабової, то більшість із публики не могли здержатись від плачу.

Товариші бесідники говорили про знущання панської влади над робітничою клясою, говорили про заборону "Вперед", "Землі і Волі", "Нової Культури" і Укр. Соц.-Дем. Партії Сх. Галичини.

Пани заборонили "Вперед", арештували редакторів і грозять їм смертю за зраду держави, але не думаймо, що вже всьому кінець. На місце одного "Вперед" буде другий, а роботу в них заступлять нові борці, бо поступу людства не спинить ніяка ворожа сила.

Товариші говорили також про значіння протесту. Чому ми тепер протестуємо, а також й про наших "патріотів" і їхне відношення до теперішних подій в Сх. Галичині.

Вислухавши бесідників т. М. Трилінський перечитав резолюцію. На внесок т.т. К. Сомика і Д. Зубика резолюцію принято через повстання з місць, одноголосно.

Резолюцію в анґлійській мові відослано до Ц.К. Р.П.К. в Торонто, а в українській до Бюра У.С. Р.П.К. в Вінніпеґу.

М. Касіянчук, предсідатель. С. Дубас, секретар.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ УКР. РОБІТНИКІВ В МУС ДЖО, САСК.

Заходом відділу Укр. Секції Р.П.К. відбувся в Мус Джо 30. марта концерт-мітінг, на котрім говорив т. Змійовський з Вінніпегу. Бесідник пояснив присутним положення українських робітників і селян під пятою польської шляхти і румунських бояр і вказав чому українські робітники й фармері в Канаді повинні протестувати перед працюючими цілого світа проти цего терору. Вказав на убійство польською поліцією в львівській тюрмі Ольги Бесарабової, яку тайно похоронено і подано навіть неправильне імя і вік.

Після промови т. Змійовського предсідатель перечитав резолюцію, яку присутні приняли одноголосно повстанням з місць. Це свідчить, що українські робітники свідомі того горя, яке тепер переживає українське населення під Польщею і Румунією.

Відтак концерт дальше продовжався. Присутні були дуже вдоволені проведеним корисно вечером.

О. Осадчук, предсідатель. І. Гулей, секретар.

ВІЧЕ ПРОТЕСТУ УКР. РОБІТНИКІВ В ПОРТ АРТУР, ОНТ.

В неділю, 30. марта відбулося в Укр. Роб. Домі в Порт Артур масове протестаційне віче проти нечуваних звірств і диких насильств польської шляхти і румунських бояр над українським населенням. Бесідниками були товариші С. Жура, В. Перуняк і Ю. Елендюк, які в своїх промовах вказали присутним на терор польської і румунської влад. На землях Західної України, що окуповані вище згаданими владами, здушено політичне, економічне, національне і культурне життя українського народу. Після промов перечитано запропоновану Бюром УС. Р.П.К. резолюцію-протест до робітників цілого світа, яку присутні приняли одноголосно повстанням з місць.

Г. Горбоватий, предсідатель. Н. Михайлюк, секретар.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ УКР. РОБІТНИКІВ В ВЕНКУВЕР, Б. К.

В неділю, 30. марта відбулося в Венкувер протестаційне віче українського робітництва. Віче ухвалило резолюцію до робітників цілого світа, закликаючи його прийти на поміч нашим братам, українським селянам і робітникам, які томляться в тюрмах польської шляхти і румунських бояр. Робітники цілого світа повинні знати, яку неволю, знущання, яке середновічне катування переживають українські селяне й робітники Галичини, Волині, Буковини і ин. українських земель, насильно окупованих польською шляхтою і румунськими боярами.

На мітінгу в Венкувер говорили: т-ка Романюк, яка своєю короткою, але щирою промовою витиснула не одну горячу слезу; другим бесідником був т. Гагалюк, а третім т. Вільгош.

На мітінгу у Венкувер принято одноголосно резолюцію, предложену Бюром У.С. Р.П.К.

Резолюцію в анґлійській мові вислано до місцевих анґлійських дневників "Дейли Провінс Б. К." і "Морнінг Сон". Редактори цих газет обіцяли, що протести будуть опубліковані. Одну копію резолюції вислано до Ц.К. Р.П.К, а другу до Бюра У.С. Р.П.К.

Іван Юзва, предсідатель. А. Вільгош, секретар.

МІТІНҐ ПРОТЕСТУ УКР. МАЙНЕРІВ В КАРДІФ, АЛТА.

В неділю, 30. марта відбулося масове протестаційне віче в Укр. Роб. Домі в Кардиф, Алта., на якім обговорено положення українських селян і робітників під Польщею і Румунією.

Присутні на вічу одноголосно ухвалили резолюцію-протест перед пролетаріятом цілого світа проти шляхецького і боярського терору над українським населенням, проти гноблення його і нищення його культурного розвитку.

Резолюцію в анґлійській мові вислано до "Воркера", а в українській до Бюра У.С. Р.П.К.

Н. Никифорук, предсідатель. С. Чабан, секретар.

МІТІНҐ ПРОТЕСТУ УКР. РОБІТНИКІВ В СВИФТ КОРЕНТ, САСК.

Українські робітники в Свифт Корент, Саск., зібравшись на масовім мітінгу 31. марта в Укр. Роб. Домі, одноголосно заявилися за резолюцією-протестом Бюра У.С. Р.П.К. перед працюючими цілого світа проти варварського знущання шляхетської Польщі і боярської Румунії над безборонним українським робітництвом і селянством Галичини, Волині, Буковини і инших українських земель. Проч з ворогами з українських земель!

Ґ. Сеник, предсідатель Я. Демчук, секретар.

ПРОТЕСТАЦІЙНІ ВІЧА УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ.

Нарол, Ман.

В неділю, 30. марта відбулося масове протестаційне віче українських фармерів в Нарол, Ман. На віче зійшлося до Робітничо-Фармерського Дому поважне число місцевих українських фармерів, які вислухавши про положення українських трудових мас на землях під окупаційною польською владою, одноголосно ухвалили резолюцію, предложену Укр. Секцією Р. П.К.

Анґлійський текст резолюції вислано до анґлійських газет в Вінніпегу, а український до Бюра У.С. Р. П.К.

С. Небоженко, предсідатель. М. Заліско, секретар.

Кенора, Саск.

В неділю, 30. марта відбулося масове протестаційне віче українських дооколичних фармерів в Канора, Саск., на якім обговорено тяжку недолю українського населення в Галичині, Волині і Буковині, окупованих польською шляхтою і румунськими боярами. На вічу принято резолюцію, предложену Бюром У.С. Р.П.К. Предсідателем віча був т. А. Н. Занін, а секретарем П. Савеліев.

Фармер.

Борщів, Алта.

Українські фармері в Борщів, Алта., підняли свій голос протесту і лучать його з голосом українського робітництва і фармерства Канади в обороні своїх братів і сестер, поневолених польською шляхтою і румунськими боярами. Польська шляхта гнобить, тероризує українське населення Галичини, Волині, Полісся і Підляшя, румунські бояре в ганебний спосіб знущаються над українським населенням Буковини і Бесарабії. Цему повинен бути положений кінець. Ми повинні найти шлях і способи, щоби помочи нашим нещасним братам! Ми повинні стукати в двері організованих працюючих мас цілого світа і вказати їм на ці злочини.

Наше віче ухвалило одноголосно резолюцію, предложену Бюром У.С. Р.П.К., яку висилає до "Укр. Роб. Вістей".

Гринько Гошко, предсідатель, Посиф Кубін, секретар.

Несто, Алта.

У нас, у фармерській околиці Несто, Алта., відбулося в неділю, 30. марта масове фармерське протестаційне віче. Українські фармері нашої околиці прилучили свій голос протесту до голосу організованого українського робітництва і фармерства в Канаді, бо знають, що значить неволя під пятою польської шляхти, нашого віковічного ворога. Проч з польською шляхтою і румунськими боярами з українських земель! Хай господарями положення на українських землях будуть самі трудові українські маси!

Резолюцію у нас принято ту, яку предложило Бюро У.С. Р.П.К.

Костюк, предсідатель. Бойчук, секретар.

Перд'ю, Саск.

В Укр. Фармерськім Домі в Перд'ю, Саск., відбувся в неділю 30. марта масовий протестаційний мітінг дооколичних українських фармерів, проти знущань панської Польщі над трудовим українським населенням Волині, Галичини, і боярської Румунії над населенням Буковини й Бесарабії. Обговоривши справу, фармері одноголосно приняли резолюцію запропоновану Бюром У.С. Р.П.К. і лучать свій голос протесту разом із організованим українським робітництвом і фармерством Канади перед працюючими цілого світа. Предсідателював на вічу т. І. Бережний, а секретарював т. Демаєнко.

Присутний.

Портедж ла Прері, Ман.

Робітничо-фармерське товариство в Портедж ла Прері зза ріки Асиннибої, зібравшись на своїм мітінгу в неділю 30. марта, прилучує свій голос протесту, до протесту організованого українського робітництва і фармерства Канади перед працюючими цілого світа проти звірських знущань польської і румунської влад, на окупованих ними українських землях над українським трудовим населенням і його культурою.

В. Романюк, предсідатель. А. Долинський, секретар.

Дальші протести з ріжних місцевостей Канади будуть поміщені в слідуючім числі "У.Р.В."

Товариші! Не забувайте про поміч "Українським Робітничим Вістям"!

М. ІРЧАН.

МИМОВОЛІ.

Читачу! З найкращим наміром сідав я в пізну ніч писати оповідання "Карпатська ніч". Та мимоволі замісць оповідання вийшов уривок канадійських вражінь і я рішив, що оповідання треба помістити окремо.

...На дворі ніби зима, канадійська зима, що страшенно росчарувала мене. Я з такою повагою відносився до неї в далекій Европі! Знав-же я, що вона люта, тріскуча, одягнена в грубе накривало снігу, недоступна пекельними метелицями, аж тут — цілком инакше. Я вже цілу зиму прожив в Канаді і ані моє тіло, ані мій осінний плащ не відчули ще поваги цеї зими. Не зима, а росхорована осінь. Світить собі сонце, спить тоненькою верствою сніжок (і то рідко), часами наскочить морозний вітер, але хутко пропаде і я, дрібний чоловічок тільки підсмішкуюся під дашком мойого дійсно американського кашкета та хитаючи головою думаю:

— Шкода тих рукавиць, що я купив собі ще в Европі перед виїздом. А рукавиці добрі, заячою шкіркою підбиті. І марнуються. Переспали канадійську зиму не бачивши її...

Скучна зима, хоч як кажуть, цього року вона дивна. Чого тільки не чіпляєшся, щоб вби ти ту нудьгу! Скільки то я вже наслухався життєписів преріжних людей! Нераз забуваюся, що я є я і видається мені, що я став грубим томом, в якому точно списані життєписи моїх земляків. А це не жарти! Кожний життєпис вимагає від мене трох важних прикмет: уваги, трачення часу і відповідної усмішки задовілля або горя. Правда, я до певної міри задоволений цим, бо уява моя черпає пребагатий матеріял для моєї літературної праці, але-ж ви погодитеся з цим, що їсти кожного дня найсмачнішу одну і ту саму страву — надокучить. Все-ж таки я, як том життєписів, маю ще в собі чисті сторінки і вони далі заповнюються. Бо як не як, а я дякуючи цим життєписам, в своїй уяві переїхав вже здовж і поперек цілу широку Канаду та Злучені Держави. Але про ці цікаві подорожі, що найбільш багаті в незавидну нужду та біду, я згадаю иншим разом.

Кажуть, що літо в Канаді більше живе, як зима. Можливо, я не знаю. В місті зима закутана в якусь замкнутість і пригадує мені мовчазну, недобру бабусю, що з червоним від морозу носом грізно простягає руку і каже:

— Давай гроші!

Безсердечна ця бабуся. Більше, як себе, любить гроші і байдуже її, що скулена людина цілі місяці гарує літом, аби відпочити зимою.

— Давай гроші! — ось зміст зими в місті. Але я здорово зажартував собі з цеї бабусі. Не звертаю уваги на її простягнення руки, а як часом зверну, то невелика з цього користь.

Далеко за містом, поміж отими хатками, що відділені широкими — низькими лісами від грізної бабусі, що на десятки і сотні миль утікли від неї на вузкі загони землі, (окриченої — славної землі,) зима дещо відмінна. Я так довго почуваю тягар міста на собі, доки іду потягом, а як тільки позбудуся теплого місця і вийду в поле, поза блискучі шини, мене овіває вільний-широкий вітер, який відразу пригадує мені, що я не я, а ходяча книга сумних життєписів моїх земляків. Тоді повільно чалапаю по розмоклій дорозі і шукаю очима чогось нового. Але-ж все таке відоме! Ось по цій дорозі тиждень тому назад, як ще був сніг, їхав фармерський хлопчик на малих санках запряжених чорною собакою і підсвистував. Як я його спитав, що дає він їсти тій бідній, в двоє зігненій собаці, хлопчина шморгнув носом, втер його рукавом і сміючись сказав:

— Він собі самий шукає їсти. В ночі гавкає, а в день возить мене до школи...

—А чий-же ти? — питаю.

— Татів, бо мама вмерли — відповів він і цмокнув на собаку, але в тій хвилі зза ліска затуркотів жалюгідний, з дворічним болотом на собі фармерський автомобіль і собака кинулася в бік, рванулась а хлопчина тільки запоров носом в сніг. Плакав гірше, як за мамою, а я мав товариша аж до фармів, бо собака більше не здержалася і рада, що позбулася тягару, побігла з санками "сама шукати собі їсти".

А ось оті хатки. Такі нещасні, такі бідні. По вулиці часом промчиться міський — чистий автомобіль і на мить викликує в мене забуття та здивування. Бо блискучий автомобіль і ці низкі хатки — страшний контраст, це два протилежні світи.

Хатки обложені стіжками соломи. Довкола стіжків бродять гейби заспані, нечесані конята. Безнадійно скубуть солому, жалісно дивляться на мене і я швидче минаю їх, бо боюся, що й вони почнуть росказувати мені свої життєписи.

А ось купка дітей в лахмітях. Мало хто має з них черевики або чоботи на свою малу ногу. Звичайно більші. І я знаю, що оті чоботи одні на цілу родину в зимі. Вибіжить одно на двір, то всі инші сидять в хаті.

А ось знайомий земляк їде своїми волами. Воли ці теж безнадійні, брудні, худі та щей низькі. Плентають ногами, якби за померші душі, але земляк прицмокує на них і прихвалює мені:

— Знаєте! Волики, як соколи!

І я потакую, бо знаю, що якби я сказав, що ці нещасні волики не подібні навіть на воробців, а не то на соколів, то добрячий земляк загнівався-б на мене на смерть. Цеж його великий маєток!

А ось хатина, в якій я був минулої неділі. Бачу її наскрізь. Одна душна кімнатка, а в ній девятеро душ. На дворі було сонце, а в хаті присмерки і знайомий з рідного галицького села дух бідної — мужицької хати. Ми згадували знайомих, згадували й себе самих, та я все старався в думці пояснити собі, де спить ночею цих девять душ в цій тісній кімнатці. Але не посмів спитати. І переходячи попри цю хатину, мені все пригадується одна мала українська саля, яку я бачив в Канаді. Саля — як коробочка. Гарна, чепурненька. А сцена, як два столи зложені до купи. Тоді я теж дивувався, як можливо ставити на цій сцені такі драми, в яких виступають більші гурти. Але мені пояснили:

— Як граємо більшу штуку і там приходить, що треба битися, або когось стріляти, тоді стараються міцніші актори падати перші, а вже на них падуть слабші...

Сьогодня неділя і я ціле пополудне блукаю понад широкою — канадійською рікою, що полишивши далеко фармерські хатки, вється між лісом з обох боків. Вечеріло. Я уявляв собі вільних прародичів цеї землі і цих лісів в давні віки, коли тільки лід і сніг пригадували білу краску, а білих людей не було. Вслухувався я в таємничий шум канадійського ліса і чомусь згадалося мені моє буйне минуле, згадалася давня карпатська ніч. Так, так... Карпатська ніч. Люде були такі-ж самі, як і оті в недалеких фармах і ліс шумів так таємно. Тямлю добре цю ніч і чомусь хочеться мені росказати про неї.